

Kom godt i gang med økologisk mælkeproduktion

TOMMELFINGERREGLER

Det første skridt er at lave en langsigtet plan, der tager højde for:

- Robust foderproduktion og fodring
- Strategi for afgræsning
- Sunde og robuste dyr
- Parasitforebyggelse hos kalve og ungdyr.

FODER OG FODERPRODUKTION

Økologisk mælkeproduktion skal have fokus på nærproduceret foder af høj kvalitet

- En langsigtet strategi for foderforsyningen gør bedriften robust over for udsving i udbytter
- Kløvergræs til afgræsning og ensilering er grundstammen i en økologisk foderration, og det indebærer klare mål for kvaliteten af dit kløvergræs
- Foderplaner skal være afstemt med næringsstoffer, så du undgår fodringsrelaterede problemer

STRATEGI FOR AFGRÆSNING

Afgræsning er et billigt foder, men det kræver fokus. Planlægning, styring og tæt opfølgning er med til at sikre en vellykket afgræsning

- Planlæg din afgræsningssæson
- Brug 'afgræsningsprognosen' til at estimere den forventede græsvækst og foderværdi
- Besøg dine græsmarker ofte, så du har føling med, hvilken mark kørerne skal videre til
- Anvend 'afgræsningsmasteren' og lav løbende foderkontroller som opfølgning på afgræsningen

Foto: Kirstine Flintholm

SUNDE OG ROBUSTE DYR

Sunde dyr med høj velfærd er en kerneværdi i økologisk mælkeproduktion. Det indebærer fokus på:

- Forebyggelse af sygdomme gennem høj komfort, hygiejne og optimal staldindretning
- Forbruget af antibiotika bør styres gennem en tæt dialog med dyrlæge om behandlingsstrategier
- Yverinfektioner og halthed hos kørerne kræver faste rutiner til forebyggelse
- Hos kalvene er diarré, lungebetændelse og løbetarmsparasitter de hyppigste problemområder
- Krydsning eller brug af indekser, der sikrer genetisk robuste dyr, er oplagte virkemidler i avlen

PARASITFOREBYGGELSE HOS KALVE PÅ GRÆS

Små kalve på græs kræver opmærksomhed for at sikre god trivsel og for at undgå sygdomme

- Udbind kalvene på en 'ren' mark, der ikke har været afgræsset året før eller ikke har fået kvæggødning
- Skift til en ny ren mark omkring d. 15. juli for at undgå parasitter
- Suppleringsfoder er nødvendigt for at sikre kalvene nok energi. Suppler typisk med 1-1,5 kg tørstof i korn eller kraftfoder eller giv fri adgang til et fuldfoder
- Giv kalvene adgang til stald eller overdække med et tørt og velstrøet hvileareal

Foto: Camilla Kramer

Regler for økologisk mælkeproduktion

HOVEDREGLERNE FOR ØKOLOGISK MÆLKE-PRODUKTION ER:

- Adgang til bekvem liggeplads af tilstrækkelig størrelse med tilstrækkelig tør strøelse
- Adgang til afgræsning fra 15. april til 1. november
- Adgang til kobørster – en per 50 dyr*
- Sikre høj dyrevelfærd og rettidig behandling af syge dyr
- Kalve skal have mælk i mindst tre mdr.
- Ingen kalve i enkeltboks efter første leveuge
- Ingen gmo input – undtagen medicin
- 50 pct. af den strøhalm, der anvendes, skal være økologisk*

*) Reglerne tager udgangspunkt i [Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer \(icoel.dk\)](http://icoel.dk).

FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER

En økologisk foderration kan sammensættes af økologiske- eller omlægningsafgrøder – og det er vigtigt at have overblik over overgrødernes – og afgræsningsarealernes økologiske status. Mindst 60 pct. skal være grovfoder (50 pct. de første tre mdr. af laktationen). Derudover må foderrationen indeholde mineralske fodermidler og fodertilsetningsstoffer, som fremgår af bilag 3 i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#). Det er tilladt at bruge f.eks. naturlige syrer som propionsyre og myrsyre til ensilering og konservering af foder.

KALVE

Efter fødslen skal ko og kalv gå uforstyrret sammen i minimum et døgn*). Derefter kan kalve opstaldes i enkeltboks i den første leveuge og senere end det mindst to og to sammen. Økologiske kalve skal have opfyldt deres suttebehov ifm. mælkeoptagelse. Kalven skal have mælk i tre mdr. og adgang til drikkevand og grovfoder fra fødslen. Brancheanbefalingerne indeholder forbud mod eksport af kalve, der er yngre end 90 dage, og forbud mod systematisk aflivning af kalve.

AFGRÆSNING OG AFGRÆSNINGSAREALER

Fra den 15. april til den 1. november skal alle dyr have adgang til afgræsning, når vejrforholdene, hensyn til jordbunden og dyrene tillader det. Dyrene skal være på afgræsningsarealet så meget som muligt i løbet af dagen og have mulighed for at æde friskt græs. For lakterende køer vil afgræsningsarealet normalt være stort nok, hvis der er mindst 0,1 til 0,2 ha pr. dyr, afhængigt af græssets vækst og kvalitet. Goldkøer kan evt. afgræsse mindre arealer. Kvier skal gå på græsarealer, der gennem sommerperioden tilpasses deres foderbehov. Småkalve kan opstaldes indendørs, indtil de er fire måneder gamle. Kalve i alderen fire til seks måneder skal have adgang til afgræsning i perioden 1. maj til 1. september, når vejrforholdene tillader det.

MEDICIN OG BEHANDLING

Det er ikke tilladt at opbevare eller bruge veterinær medicin til andre dyr end dem, dyrlægen har anført på emballagen. Eventuelle medicinrester skal fjernes fra bedriften. Mere end tre behandlinger med veterinære lægemidler inden for 12 måneder medfører, at dyret skal omlægges på ny. Vaccination, bedøvelse, behandling mod parasitter, fluer, og intern patteforsegling regnes ikke med i de tre behandlinger. Ikke-receptpligtige produkter som f.eks. elektrolytter og calciumpræparater må kun bruges, hvis de overholder reglerne til økologisk fodring. Brancheanbefalingerne for kvæg indeholder en række supplerende regler om brug af antibiotika og forbud mod, at landmanden selv efterbehandler dyr, der er ældre end seks mdr.

HJERTEORDNING

De fleste økologiske mælkeproducenter er tilmeldt [dyrevelfærdsmærkeordning](#) med tre hjerter. Det indebærer supplerende krav til produktionen.

Husk at

- Husdyrholdet skal være registreret/ opdateret i CHR. Se landbrugsindberetning.dk
- Du skal indsende oplysninger om bedriften i økologiskemaet hvert år i februar til april
- Ændringer på bedriften indberettes løbende i Økologiskemaet

MEDICIN- OG HUSDYRLOGBOG

- Alle behandlinger og indgreb samt evt. genomlægningsdatoer skal noteres
- Dobbelt tilbageholdelsestid ved medicinsk behandling skal fremgå
- Besætningslisten (fra CHR) og foderplaner indgår i den samlede husdyrlogbog
- Alle ud- og indbindingsdatoer for alle dyr noteres, inkl. evt. græsningsaftaler
- Enkelt dyr, der holdes på stald i græsnings sæsonen, noteres i logbogen med årsag